

Gemeente Ridderkerk Controle jaarrekening 2017

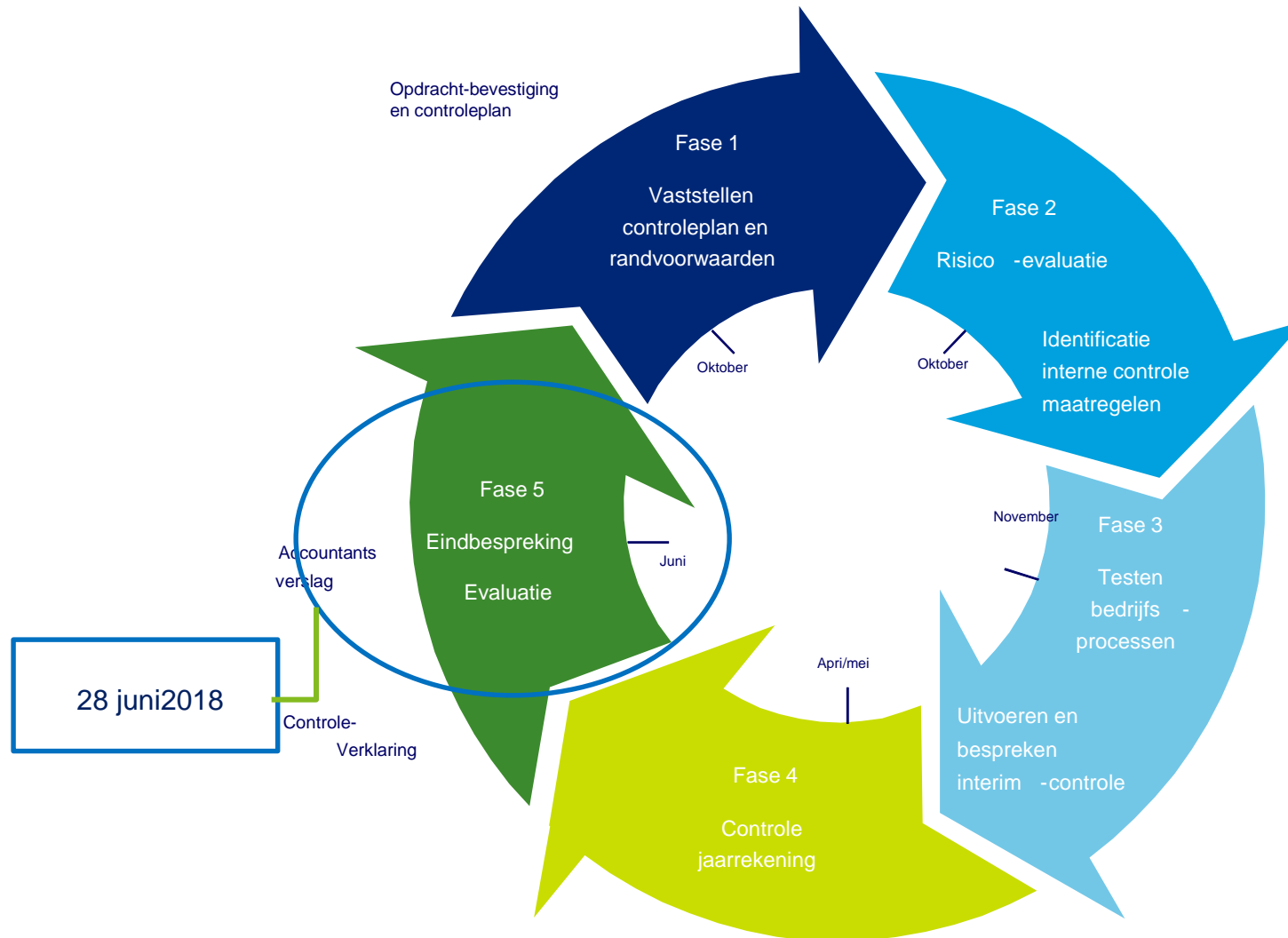
Ridderkerk
28 juni 2018
Reinier Moet
Rein-Aart van Vugt

RIDDERKERK

Jaarstukken 2017

Controleproces 2017

Goedkeuringstoleranties		
Fouten	1% van het totaal van de lasten	€ 1.162.000
Onzekerheden	3% van het totaal van de lasten	€ 3.486.000
Rapporteringstolerantie		€ 50.000

Goedkeuringstolerantie:

Fouten	1% van het totaal van de lasten	€ 1.162.000
Onzekerheden	3% van het totaal van de lasten	€ 3.486.000

Fouten	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Begrotingsrechtmatigheid		€ 438.100
Investeringskredieten rechtmatigheid		€ 224.300
Europese aanbestedingen		€ 276.962
Totaal		€ 939.362
Onzekerheden	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Leerlingenvervoer (niet volledig vaststellen van prestatielevering)	€ 68.866	€ 68.866
Onzekerheden Sociaal domein	€ 405.400	€ 405.400
Totaal	€ 474.266	€ 474.266

Goedkeurende controleverklaring voor getrouwe beeld.

Voor het aspect rechtmatigheid nog geen conclusie te trekken inzake fouten. Geen materiële onzekerheden

Tegen de verwachting in een goedkeurende controleverklaring in zake rechtmatigheid mogelijk:

Goedkeuringstolerantie: € 1.162.000	Planningstolerantie	€ 922.400
	Hierop zijn onze steekproeven geënt.	
	Foutmarge is	€ 239.600

Fouten:

begrotingsonrechtmatigheden: € 662.400

aanbestedingsfouten: € 276.962

Totaal: € 939.362 (€ 222.638 onder goedkeuringstolerantie)

Weten we zeker dat er geen fouten meer in zitten van meer dan € 222.638?

Nee, want er kunnen nog fouten in zitten van € 922.400. Dan hebben we een te grote fout van € 1.861.762 (€ 939.362 + € 922.400). Dat is € 699.762 boven de goedkeuringstolerantie. De steekproef moet fors worden uitgebreid om te garanderen dat er geen fout meer in zit van € 222.638.

Keuze: begrotingsrechtmatigheid is 'eigen' regelgeving. Afwijkingen kunnen bij de jaarrekening zoals ieder jaar is gebeurd worden geaccepteerd door de gemeenteraad. Gezien omvang is dat nu een afzonderlijk raadsvoorstel. In het verleden was dit besluit een onderdeel van de besluiten inzake vaststelling van de jaarrekening. Als de gemeenteraad deze afwijkingen accepteert (indemniteitsbesluit) wegen deze fouten niet meer mee bij de controleverklaring van de accountant. Dan resteert een fout van € 276.962. Dan volgt een goedkeurende verklaring voor het aspect rechtmatigheid

Bouwgronden in exploitatie	Boek- waarde 31-12-2016	Inves- teringen	Op- brengsten	Winst- uitname	Boek- waarde 31-12-2017	prognose afsluitings- jaar
<u>Stadsvernieuwingsgebieden:</u>						
Centrumplan	2.891.200	392.800			3.284.000	2018
	2.891.200	392.800	0	0	3.284.000	
<u>In exploitatie genomen gronden:</u>						
Het Zand	8.949.100	3.236.000	3.189.000	656.500	9.652.600	2021
Lagendijk	1.573.800	357.300	1.595.600	1.167.400	1.502.900	2020
Comelisland	24.131.600	2.475.600	4.149.800	2.459.300	24.916.700	2023
Transferium Slikkerveer	67.800	385.900			453.700	2018
	34.722.300	6.454.800	8.934.400	4.283.200	36.525.900	
Totaal	37.613.500	6.847.600	8.934.400	4.283.200	39.809.900	
Vorzieningen	Stand 31-12-2016	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen		Stand 31-12-2017	
Af. Gevormde voorzieningen voor mogelijke verliezen:	2.959.000	778.700			3.737.700	
Balanswaarde per 31-12	34.654.500				36.072.200	

Toelichting voorzieningen verlies grondexploitatie

Verliesvoorzieningen voor grondexploitaties moeten op de boekwaarde van de grondexploitaties aan de actiefzijde van de balans in mindering worden gebracht. De commissie BBV heeft echter een uitspraak gedaan waarin is bepaald dat dit tot maximaal de boekwaarde van een grondbedrijfcomplex kan gebeuren. Als het verwachte verlies op grond van de meerjarenprognose groter is, moet het verschil onder de voorzieningen aan de passiefzijde van de balans worden opgenomen.

De totale verliesvoorziening per 31 december 2017 voor de grondexploitaties van de complexen Transferium Slikkerveer en het Centrumplan is berekend op € 4.063.000. De boekwaarde van de verliesgevende complexen bedraagt € 3.737.700 en dit bedrag is op de actiefzijde van de balans met de boekwaarde van de grondbedrijfcomplexen verrekend. Het verschil van € 325.300 is gestort in een nieuwe Verliesvoorziening actieve grondexploitaties aan de passiefzijde van de balans. Zie ook de toelichting op de Staat van voorzieningen hierna, onderdeel Verliesvoorziening actieve grondexploitaties.

Prognoses	boek- waarde 31-12-2017	geraamde kosten	geraamde opbreng- sten	geraamd eind- resultaat*
Bouwgronden in exploitatie	39.809.900	21.597.000	72.598.400	-11.191.500

*) Dit eindresultaat is op basis van eindwaarde.

Toelichting prognoses

Er is rekening gehouden met een kostenstijging van 2,5% per jaar en een opbrengstenstijging van 0% per jaar. De rente is 1,65%.

Resultaat

Exploitatieresultaat (in € 1.000)

Totale baten	112.061	
Totale lasten	111.703	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten		358
Af: stortingen in reserves	4.492	
Bij: onttrekkingen aan reserves	8.010	
Saldo mutaties reserves		3.518
Gerealiseerd resultaat		3.876

Resultaat

Totaal lasten alle programma's		101.768.800	117.464.000	98.587.300	-18.876.700
Totaal baten alle programma's		-112.378.100	-124.439.400	-111.470.100	12.969.300
Vennootschapsbelasting	Lasten	0	200.000	-95.500	-295.500
	Overhead Lasten	11.552.400	11.450.900	13.211.600	1.760.700
	Overhead Baten	0	-351.700	-590.800	-239.100
Saldo van baten en lasten excl. reservemutaties (A)		943.100	4.323.800	-357.500	-4.681.300
Totaal stortingen alle programma's		2.613.200	4.698.600	4.491.700	-206.900
Totaal onttrekkingen alle programma's		-3.556.300	-9.111.400	-8.010.300	1.101.100
Saldo van reserves (B)		-943.100	-4.412.800	-3.518.600	894.200
Gerealiseerd resultaat (A+B)		0	-89.000	-3.876.200	-3.787.200

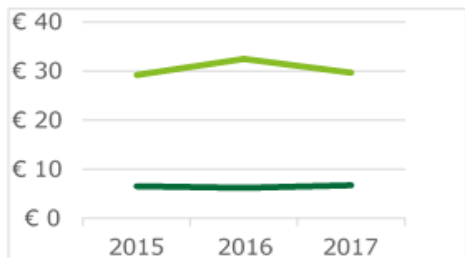

Financiële positie

Eigen vermogen (* € 1 miljoen)	2017	2016	2015	2014
Eigen vermogen per 1 januari	58,2	60,0	59,9	64,1
Tussentijdse resultaatbestemming	3,5	-/- 3,6	2,0	0,6
Gerealiseerd resultaat	3,8	1,8	2,1	3,6
Totaal (<i>saldo van baten en lasten</i>)	0,3	-1,8	0,1	3,0
Omzetting reserve riolering naar voorziening				-/- 7,2
Eigen vermogen per 31 december	58,5	58,2	60,0	59,9

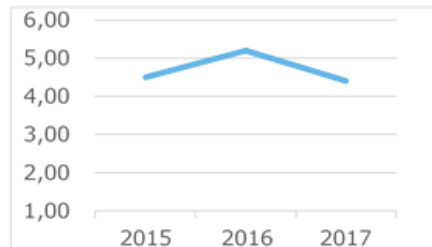
De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2017 40,0% van het balanstotaal (2016: 39,6% van het balanstotaal).

Weerstandscapaciteit (in miljoen)

Beschikbaar **Benodigd**

Ratio weerstandscapaciteit

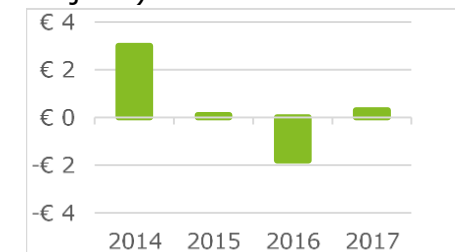

De door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 29,7 miljoen (2016: € 32,5 miljoen).

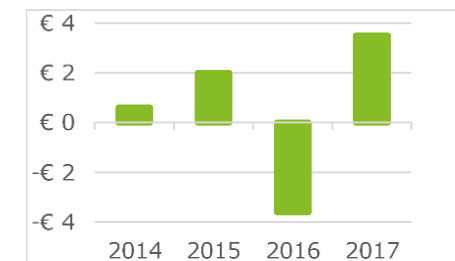
De benodigde weerstandscapaciteit is door de gemeente berekend op € 6,7 miljoen (2016: € 6,2 miljoen).

de ratio van het weerstandsvermogen per ultimo 2017 naar 4,4 gedaald is (2016: 5,2).

Saldo van baten en lasten (in miljoen)

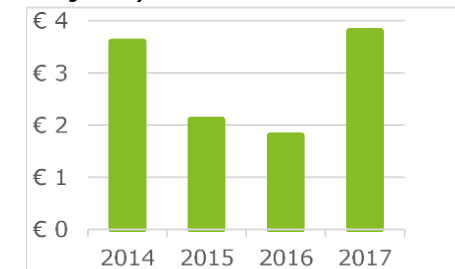

Mutaties in reserves (in miljoen)

miljoen)

Gerealiseerd resultaat (in miljoen)

Financiële positie

Financiering op lange termijn (in € 1.000)	2017	2016	2015	
Stand van de reserves	54.609	56.327	57.881	
Gerealiseerd resultaat	3.876	1.800	2.105	+ 1 %
Voorzieningen	15.351	15.950	14.591	
Schulden op lange termijn	51.942	56.227	60.514	-/- 14 %
Beschikbaar op lange termijn	125.778	130.304	135.091	-/- 7 %
Vaste activa	92.994	94.510	99.036	
Vorraden	36.072	34.655	27.923	
Vastgelegd op lange termijn	129.066	129.165	126.959	+ 2 %
Financieringspositie	-/- 3.288	1.139	8.132	←

Overige bevindingen

1. Sociaal Domein

Het domein maatschappij heeft sinds de start van de BAR-organisatie veel ontwikkelingen meegemaakt. Mede door al deze ontwikkelingen signaleren wij dat het stroomlijnen van de bedrijfsvoering nog niet optimaal is ingeregeld. Als voorbeeld noemen wij:

De controle op rechtmatige verstrekking nog niet intern in uw organisatie is gewaarborgd;

De analyse op overlopende posten nog niet synchroon loopt aan het jaarrekeningproces maar pas later wordt uitgevoerd.

2. Jeugd (zorg in natura)

volgens uw eigen beleid geen gecontroleerde productieverantwoording ontvangen of er zijn controleverklaringen met beperking afgegeven. Dit betreft totaal 10 aanbieders met een totaalbedrag van € 132.600 welke wij aanmerken als een onzekerheid in onze controle (2016: € 225.000).

3. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) (zorg in natura)

De ontvangen verantwoordingen zijn door uw gemeente geanalyseerd. 6 leveranciers hebben over 2017 (nog) geen verantwoording voorzien van controleverklaring aan u gegeven. Hiervan betreft het 5 aanbieders die een productieverantwoording hebben van kleiner dan € 50.000 en 1 aanbieder van € 150.600. Wij hebben deze 6 aanbieders als onzeker aangemerkt dit betreft een totaalbedrag van € 180.800 (2016: 464.000).

4. Leerlingvervoer

Ontbreken van informatie inzake factuurregels. Deze missende regels hebben wij aangemerkt als een onzekerheid ad € 69.000.

Controle Gemeenschappelijke regeling BAR

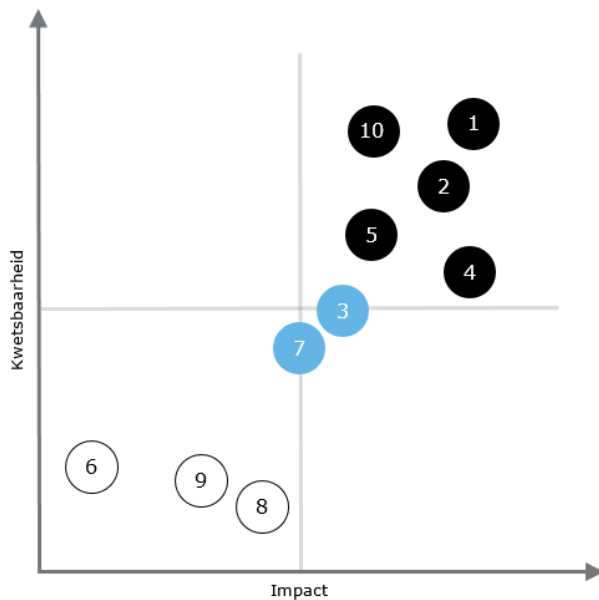
- Financiële processen verder verbeterd
- Professionalisering verbijzonderde interne controle
- Draagvlak en cultuur inzake integrale kwaliteit bedrijfsvoering en interne beheersing verder versterken (prestatielevering, inkopen, memoriaalboekingen)
- Detacheringsopbrengsten

- Geen goedkeurende verklaring voor rechtmatigheid: € 2,3 miljoen aan onjuiste Europese aanbestedingen.
- Resultaat GR BAR

	2014	2015	2016	2017	Totaal
Totale lasten begroting na wijziging	€ 62.616.700	€ 70.227.300	€ 70.167.500	€ 66.444.700	€ 269.456.200 Gemiddeld: €67.364.050
Resultaat	€ 364.900	€ 788.100	€ 20.100	-/- € 712.723	€ 460.377
Resultaat t.o.v. lasten begroting na wijziging	0,58 %	1,12 %	0,03 %	-/- 1,07 %	0,68 %

Controle Gemeenschappelijke regeling BAR

- Investeren in controles in de IT-omgeving

- 1 Hoge rechten accounts
- 2 Autorisatiebeheer
- 3 Autorisatiematrix
- 4 Wachtwoorden
- 5 Wijzigingenbeheer
- 6 Toegang tot batchjobs
- 7 Logging en monitoring
- 8 Services
- 9 Rekencentrum & netwerkooperaties
- 10 Applicatie controles - digitale factuurflow

Beoordeling	Impact
	Significante bevinding met een hoog risico en potentieel een grote impact op de 2017 rekening, compliance en/of operationele prestaties.
	Significante bevinding met een gemiddeld risico en potentieel een gemiddelde impact op de 2017 rekening, compliance en/of operationele prestaties.
	Bevinding met een laag risico en potentieel een lage impact op de 2017 rekening, compliance en/of operationele prestaties.

Vragen uit de Auditcommissie

U heeft ons gevraagd twee specifieke subsidies te beoordelen in het kader van juistheid en rechtmatigheid. Dit betreffen de volgende twee instellingen:

1. Stichting voor Cultuureducatie Zuid-Holland-Zuid:

Uit onze controle hebben wij geen bevindingen ten aanzien van rechtmatigheid of juistheid.

2. Stichting Sport en Welzijn Ridderkerk:

Bij onze controle zijn ons geen afwijkingen bekend geworden ten aanzien van de omzetting van de subsidie naar de inkooprelatie. Het subsidiebedrag voor 2017 is in de rechtmatigheidsfout van 2016 meegewogen voor ons oordeel. De beschikking is ongewijzigd vastgesteld. De omzetting naar een inkoopcontract verloopt zoals gepland.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee (“DTTL”), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) does not provide services to clients. Please see www.deloitte.nl/about to learn more about our global network of member firms.

Deloitte provides audit & assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries and territories bringing world-class capabilities, insights and service to address clients’ most complex business challenges. To learn more about how Deloitte’s approximately 264,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on Facebook, LinkedIn, or Twitter.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the “Deloitte network”) is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.